

Til lovforslag nr. L 3. Betænkning afgivet af Udvalget til Behandling af Grundlovsforslag den 10. maj 2006

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af Danmarks Riges Grundlov

(Vedrørende grundlovens § 2):

[af Niels Helveg Petersen (RV), Svend Auken (S) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 4. oktober 2005 og var til 1. behandling den 31. januar 2006. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget til Behandling af Grundlovsforslag.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 2 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *mindretal* i udvalget (S, RV og SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Mindretallet er af den opfattelse, at når Folketinget nu sætter det store maskineri i henhold til grundlovens § 88 i gang for at ændre indholdet af grundlovens § 2, burde Folketinget som et absolut minimum også ændre den øvrige del af § 2, som er en af grundlovens mest forældede og uforståelige bestemmelser. Den øvrige del af § 2 lyder: »Regeringsformen er indskrænket-monarkisk«.

Denne formulering antyder selvsagt ikke, at monarken er indskrænket. Formuleringen gav en vis mening for grundlovsfædrene i 1849, fordi

den slog fast, at Danmark nu gik fra enevælde til noget andet. Grundlovsfædrene ville af hensyn til kongen ikke skrive ligeud, at Danmark nu blev et folkestyre, selv om vi ved samme lejlighed fik både Folketing og folkekirke. At skrive det ligeud kunne opfattes som utaknemlighed over for kongen, der frivilligt var gået med til en fri forfatning, og derfor fandt man på det ejendommelige udtryk, at »regeringsformen er indskrænket-monarkisk«, der så vidt vides ikke genfindes i nogen anden forfatning. En langt mere dækkende og nutidig beskrivelse af styreformen i Danmark ville være – som foreslået i L 3 – »Danmark er en selvstændig stat, hvis styreform bygger på folkestyre og retssikkerhed.«

Det står ikke i den nuværende grundlov, at Danmark er en selvstændig stat. Højesteret har lagt til grund, at sådan er det, men det er en klar mangel, at synspunktet skal udledes af højesteretsdommere og ikke er skrevet direkte i grundlovens tekst.

Det står heller ikke i grundloven, at Danmark er et folkestyre. Det kan udledes af et par af bestemmelserne, hvis man er vant til at omgås komplicerede juridiske tekster, men grundloven tager ikke ordet i sin mund, så at sige. Det er på tide at ændre grundloven, så den ophører med at være folkestyre i forklædning.

Det er også på tide, at det bliver udtrykt i grundloven, at vi her i landet bygger på retssikkerhed. »Med lov skal land bygges«, står der djærvt i Jyske Lov fra 1241, men i grundloven er